

ОТКРЫТЫЙ УРОК

в 10 классе

на тему:

Ст1ал Сулейманан яратмишунрин рехъ.
«Фяле шиир».

Учитель
родного языка и литературы
Омарова Мадина Мустафаевна

Каспийск 2021 г.

ОТКРЫТЫЙ УРОК

в 10 классе

на тему:

Ст1ал Сулейманан яратмишунрин рехъ.

«Фяле шиир».

Учитель
родного языка и литературы
Омарова Мадина Мустафаевна

Каспийск 2021 г.

Тема: Ст1ал Сулейманан яратмишунрин рехъ. «Фяле шиир».

Тип урока: комбинированный.

Вид урока: ц1ийи тарс гун ва нетижаяр жкудун.

Цель мурад -метлеб(воспит.) зегъмет к1ан хьун. Зегъметдиз кьимет гун.

(образов.) Ст1ал Сулейманан уьмуьр дин ва яратмишунрин рехъ.

«Фяле шиир к1елун ва анализ авун».

(развив.) Ч1ал гегъеншарун. Ц1ийи гафарин винел к1валах.

Тадаракар: лезги ч1алан 10 кл.ктаб, карточкаяр, шаирдин шикилар, шаирдин ктабар, компьютер, проектор, видео.

1. Тарсунинфиниф.

Хийрар. Тарс къайдада тун. (гимн Лезгистана)

2. К1валин к1валах хабаркьун.

Фронтальный опрос.

Квез дагъустандин гъихьтин шаирар чида?

1 – аял

Расул Гьамзатов, Йирчи Къазакъ

2 – аял

Эфенди Къапиев, ХуьруькТагъбир.

3 – аял

Ст1ал Сулейман, ЕтимЭмин.

Лезги халкьдин шаирар вужар чида?

1 – аял

ХанбичеХаметова, Алирза Саидов.

2 – аял

Ст1ал Саяд, Къуьчхуьр Саид

3 – аял

ЯлцугъЭмин, АлибегФатахов.

Квез лезги халкьдин игитар вужар чида?

Шарвили. ГъажиДавуд. К1ири буба.

Ст1ал Сулейман «Дагъустан»

Гагъ жеда вун къуьзуь къужа.

Лап чуру рехи, Дагъустан,

Гагъ гъиле къаз буьркьуь ружа,

Жеда вун пехьи, Дагъустан.

И шиир ни кхьенва?

аял

Ст1ал Сулеймана

Дуьз. Къечаз цийи тарс я
Стал Сулейманан уьмуьрдин рехъ ва адан шиир «Фяле».

3. Цийи тарсгун.

Дагъустандин халкъдин шаир

Стал Сулейман 1869-й Сулейман-Стальский райондин Агъа
Сталрин хуьре дидедиз хъана. Ам фад етим хъана 13 – йса аваз С.
Сулейман са къас фу къазанмишиз Дербент шегъердиз фена. Ина ада
ципици багъда кваларна.

Ахпа, Генжеда, Бакуда, Самаркандта фялевал авуна. Са затни
къазанмиш тавуна, ам хайи хуьруьз хкъезва. Хайи хуьре ам са етим рушал
эвлепмиш жезва.

Сифте шиирар ада 1890-й туьклуьрна: «Судуяр», «Фекъияр»,
«Девлетлуяр, чиновникар», «Гъажикла», «Кавхадиз». Вичин шиирра ада
кесиб халкъдин четин гъалдикай, девлетлуьрин инсафсузвилерикай,
адалатсузвилерикай, ватандинай, тебиатдикай ва гъак
муьгъуьббатдикайни кхъизва.

Адан поэмаяр: «Дагъустан», «Ватандикай фикирар».

Стал Сулеймана за ял гзаф кландай 1934-й Москвада М. Горькийди
писательрини – съездал С. Сулейманаз «Гомер XX ассирдин» твар гана...
1936-й С. Сулейманаз Ленинанорденигана.

Чехи шаир 1937-й, 23 ноябрдизкечмиш хъана.

Адан тварунихъ шегъеррин куьчяр, хайи хуьре памятник, музей,
район гала. Адан са къадар шиирар халкъди гилани манияр яз лугъуьзва. Чи
халкъдин шаир С. Сулейман чи рикелай садрани алатдач.

Куь рикел хтанани шаирдин уьмуьрдин рехъ?

аял

Эхъ

Гъа девирдин четинвилерикай, вичин уьмуьрдикай ада «Фяле»
шиирда кхъенва. Ша чун и шиирдихъ галаз таниш жен.

ФЯЛЕ

Гъукуматдин эвелимжи
Къве вилинни экв я фяле.
И азадвал къачур вичи
Властдин дирек я фяле.

Гъар патахъди ахъайиз берт,
Залумариз акурла дерт,

Дустарин арада вич мерд,
Намус квай бермек я фяле.

Куьгьне залум тир Николай
Алудмир куьне рик1елай.
Эй юлдашар, виридалай
Гъахьтин кьуз герек я фяле.

Вири махлукьарин юкьва
Лежберариз гзаф мукьва,
Гъар са юлдашди вал акъа
Аваз, вич куьмек я фяле.

Къваздач хурук четин, залам,
Дагъларайни ч1угваз план.
Инсанарин юкьва аслан, —
Гъадлайни зирек я фяле.

Сулейман, дуьз я ви жаваб,
Фагьумдайда гуда ваз яб,
Винел патай ч1улав канаб,
Къенепад вич пек я фяле.

Гафаринвинел к1валах.

Берт – ветка

Бермек – мужчина

Дерт – страдания

Мерд – добрый

Азадвал – свобода

Куьгьне – старый

Махлукьарин - народ

Фяле гафунин мана-метлеб ачухарун: рабочий, мастер.

Къилин фикир аялар. И шиирда чаз фяле гъихьтин кас яз аквазва?
Вич халкъдиз мукьва, халкъдин арада авай, уьмуьр да гзаф дердер акунвай
гъахьтин инсан я. Са четинвилеризни, заламвилеризни килиг тавуна, ада
асланди хьиз зирекдиз к1валахзава.

Тарсмягкмарун.

Группайринвинел к1валах.

Гъи группади фад мисал к1ват1да

1. Зегъмет к1анидаз девлетни жеда.
2. Зегъмет авай к1вале берекатни жеда.
3. Зегъметди гъуърмет къазанмишда.
4. Зегъмет инсандин мешреб я.

Нетижаяр хкудун.

ТЕСТ

1. Ст1ал Сулейман гъи хуьре хъана?
 - а) Агъа Ст1алдал
 - б) Ахцегъа
 - в) Миграгъа.
2. Ст1ал Сулейманан шиир гъим я?
 - а) Дустариз
 - б) Зи чарх къулухъ элкъвена.
 - в) Фяле.
3. Ст1ал Сулейманан фамилия гъим я?
 - а) Мурадов
 - б) Исмаилов
 - в) Гасанбеков.
4. С. СулейманазЛенинан орден гъи йисуз гана?
 - а) 1934 й
 - б) 1935 й
 - в) 1936 й
5. Сад лагъай шиир Ст1ал Сулейманан гъим я?
 - а)Билбил
 - б)Къавкъаз
 - в)Маме
6. Фяле шиирдин къилин мана.
 - а) Ватандикай
 - б) Зегъметдикай
 - в) Муьгъуббатдикай.

ТЕСТ

1. Ст1ал Сулейман гыи хуьре хьана?
✓ а) Агъа Ст1алдал
б) Ахцегъа
в) Миграгъа.
2. Ст1ал Сулейманан шиир гым я?
а) Дустариз
б) Зи чарх къулухъ элкъвена.
✓ в) Фяле.
3. Ст1ал Сулейманан фамилия гым я?
а) Мурадов
б) Исмаилов
✓ в) Гасанбеков.
4. С. Сулейманаз Ленинан орден гыи йисуз гана?
а) 1934 й
б) 1935 й
✓ в) 1936 й
5. Сад лагъай шиир Ст1ал Сулейманан гым я?
✓ а) Билбил
б) Къавкъаз
в) Маме
6. Фяле шиирдин къилин мана?
а) Ватандикай
✓ б) Зегъметдикай
в) Муьгъуьббатдикай.

Рефлексия

Тарс бегенмиш хьанани?

Квез къе ц1ийи тарсунай вуч чир хьана?

Четин гафар гьалтнани?

Квез мад гъа ихьтин тарсар к1андани?

Къиметар эцигун

Квез виридаз баркалла! Чухсагъул!

К1валин к1валах. Домашнее задание.

Ст1ал Сулейманан «Фяле» шиирдин мана-метлеб. Уьмуьрдин рехъ тикрарун.